

Liis Saarmets
Eesti Pereõdede Ühing
Küllike Põlma
Eesti Toitumisinõustajate ja -terapeutide Ühendus

Teie: 13.07.2026

Meie: (kuupäev digiallkirjas) nr 7.1-2/1844-1

Vastuskiri Eesti Pereõdede Ühingu ning Eesti Toitumisinõustajate ja -terapeutide Ühenduse ühispöördumisele seoses Nutri-Score'i võimaliku kasutuselevõttuga Eestis

Austatud proua Saarmets
Austatud proua Põlma

Täname Teid pöördumise eest ning tähelepanu juhtimise eest täiskasvanute ülekaalulisuse, rasvumise ja toitumisega seotud krooniliste haiguste levimuse probleemile Eestis ning toidukeskkonna rollile nende probleemide leevendamisel ja ennetamisel.

Jagame seisukohta, et tarbijatel peab olema võimalik teha teadlikke ja tervist toetavaid toiduvalikuid võimalikult lihtsalt. Selge ja arusaadav toidualane teave on selle oluline eeldus. Nõustume, et pakendil esitatav kohustuslik toidualane teave on teadlike valikute tegemiseks vajalik, kuid selle mõistmine eeldab taustateadmisi ning eri toodete võrdlemine on tarbija jaoks ajamahukas. Sageli on pakendi esiküljel esitatud eeskätt turunduslik teave, samal ajal kui oluline tooteinfo, näiteks toitumisalane teave, paikneb pakendi tagaküljel ning võib olla raskesti märgatav või loetav. Suure tootevaliku tingimustes ei ole tarbijal igapäevaste ostuotsuste tegemisel lihtne hinnata, milline sarnaste toodete seast on tervist toetavam valik.

Nende väljakutsete lahendamiseks on mitmetes Euroopa riikides kasutusele võetud pakendi esikülje lihtsustatud toitumisalase teabe märgistused. Üheks selliseks on Nutri-Score, mille eesmärk on muuta keerukas toitumisalane teave tarbijale lihtsamini mõistetavaks. Kuigi ükski märgistus ei lahenda üksi toitumisega seotud probleeme ega asenda riiklike toidusoovituste järgimist, on selline märgistus oluliseks osaks tervist toetavama toidukeskkonna kujundamisel ning toetab tarbijat teadlike valikute tegemisel. Nõustume seisukohaga, et rahvatervise probleemide lahendamine nõuab terviklikku lähenemist ja erinevate meetmete samaaegset rakendamist.

Eesti on seni pidanud otstarbekaks oodata Euroopa Liidu ülese ühtse pakendi esikülje lihtsustatud toitumisalase märgistuse väljatöötamist ja kasutuselevõttu. Kuigi Euroopa Komisjon kavandas vastava õigusakti ettepaneku esitamist juba 2022. aastal, ei ole seda seni tehtud. Kuna Euroopa Liidu tasandil ei ole selles küsimuses edasiminekut toimumas, peame vajalikuks hinnata võimalikke lahendusi riigisisiselt sarnaselt paljudele teistele liikmesriikidele.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium alustas pakendi esikülje lihtsustatud toitumisalase teabe märgistuste põhjalikumat analüüsimist 2025. aasta alguses. Selle töö toetuseks valmis eelmisel aastal Riigi Laboriuuringute ja Riskihindamise Keskuse teaduskirjanduse ülevaade, mille kohaselt toetavad olemasolevad teadusandmed enamasti just Nutri-Score'i või Nutri-Score'i tüüpi märgisüsteemi. Teaduskirjanduse põhjal on pakendi esikülje lihtsustatud toitumisalase teabe märgistus tarbijale paremini nähtav, arusaadavam ja mõjusam kui klassikaline märgistus pakendi tagaküljel, soodustades seeläbi tervist toetavate valikute tegemist. Samuti on leitud, et lihtsustatud värv-kodeeritud märgistused on sobivaimad jõudmaks erineva sotsiaal-majandusliku taustaga inimesteni. Ka Euroopa Teadusuuringute Ühiskeskuse (JRC) 2022. a aruandes on välja toodud, et tarbijatele, sealhulgas väiksema sissetulekuga tarbijatele võiksid paremini sobida lihtsad, värve kasutavad ja hindavad (summaarsed) pakendi esikülje märgisüsteemid, mida on lihtsam mõista kui keerukamaid toitainepõhiseid ühevärvilisi märgiseid. Euroopa Komisjoni 2021. aastal läbi viidud avaliku konsultatsiooni tulemused näitasid, et suur osa Euroopa Liidu kodanikest, tarbijaorganisatsioonidest, teadusasutustest ja riigiasutustest eelistas hinnangulisi astmelisi märgistusi. Maailma Terviseorganisatsiooni Rahvusvaheline Vähiuurimiskeskus (IARC) on teaduslikele andmetele tuginedes rõhutanud just Nutri-Score'i paremust võrreldes teiste taoliste pakendi esikülje märgistustega. Nendel põhjustel oleme keskendunud eelkõige Nutri-Score'i märgisüsteemi analüüsimisele. Ühtlasi on tegemist ka Euroopas kõige laiemalt kasutusel oleva pakendi esikülje lihtsustatud toitumisalase märgistusega.

Oleme praegu Eestis analüüsietapis. Valmimas on uuringud Nutri-Score'i kooskõla kohta Eesti riiklike toidusoovitustega ja selle süsteemi vabatahtliku kasutuselevõttuga kaasnevate majanduslike mõjude kohta. Pärast vajalike uuringute valmimist hindame kogutud tõendeid tervikuna ning otsustame edasised sammud seoses Nutri-Score'i võimaliku kasutuselevõttuga Eestis. Juhime tähelepanu, et sellise süsteemi kasutamine oleks ettevõtjatele vabatahtlik.

10. novembril toimub ministeeriumide ühishoones Nutri-Score'i teemaline seminar, kus tutvustatakse valmivate uuringute tulemusi ning edasisi samme. Olete sellele seminarile väga oodatud. Päevakava täpsustumisel saadame täiendava kutse. Kui analüüside tulemusel jõuame Nutri-Score'i kasutuselevõttu toetava otsuseni, järgneb sellele ka konkreetse tegevusraamistiku loomine. Kahtlemata peab sellega kaasnema ka süsteemne teavitustöö, et tarbijad mõistaksid märgistuse tähendust ning oskaksid seda igapäevaste ostuotsuste tegemisel kasutada.

Peame oluliseks, et poliitikakujundamine toimuks koostöös teadlaste, terviseorganisatsioonide, sealhulgas toitumise ja terviseedenduse valdkonna erialaliitude, tarbijate ning toidusektori ettevõtjatega. Ministeeriumi eesmärk on kujundada lahendusi, mis on teaduspõhised, proportsionaalsed ning arvestavad nii rahvatervise eesmärke kui ka ettevõtluskeskkonna toimimist. Seisame selle eest, et teadlike ja tervist toetavate toiduvalikute tegemine oleks Eesti inimestele võimalikult lihtne.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Kõrgmaa

Kantsler

Teadmiseks: Sotsiaalministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Riigikogu sotsiaalkomisjon, Riigikantselei

Hellika Kallaste
5687 2296 hellika.kallaste@agri.ee

Katrin Lõhmus
5673 0024 katrin.lohmus@agri.ee